

De förtroendevaldas roll och uppgifter

Betydelsen av gott samarbete och gott
diskussionsklimat

Johanna Lindholm och Marianne Pekola-Sjöblom

Fakta, stöd och evenemang för förtroendevalda – allt på ett ställe!

Webbplatsen för förtroendevalda
www.kommunforbundet.fi/fortroendevalda

Kommunpolitikern Live

Informationspaket för förtroendevalda

✓ De förtroendevaldas roll och uppgifter	24.9
✓ Kommunens ekonomi	9.10
✓ Småbarnspedagogik och utbildning	19.11
✓ Samhällsplanering och tekniska sektorn	10.12
✓ Främjande av hälsa och välfärd	14.1.2026

På finska

✓ Valtuustokauden näkymät ja kuntien varautuminen tulevaan	12.6
✓ Kunnanvaltuuston toiminta ja tehtävät	28.8
✓ Luottamushenkilön rooli ja vaikuttaminen	1.10
✓ Kunta hyvinvoinnin edistäjänä	6.11
✓ Elinvoimakunnan rakentuminen	26.11
✓ Hyvä valtuusto-, hallitus- ja lautakuntatyöskentely	17.12
✓ Tehtävänä varhaiskasvatus ja koulutus	(1/2026)

Missa inte: information om kommunernas ekonomi (på finska, delvis också på svenska): [Kuntatalous monen muuttujan summa](#)

KOMMUN-
FÖRBUNDET

Tilläggsuppgifter och anmälan:

[kommunforbundet.fi/
kommunpolitikern-live](https://kommunforbundet.fi/kommunpolitikern-live)

kommunforbundet.fi/publikationer

De förtroendevaldas roll och uppgifter

Den operativa ledningens självständighet vs. beslutsfattande genom politiska förtroendeorgan

- Den förtroendevalda är en politisk beslutsfattare
- Beslutsfattande genom politiska förtroendeorgan
 - Beslutsfattande som återspeglar värderingar och prioriteringar
 - Kommuninvånarnas och de egna väljarnas röster hörs
 - Skillnader beroende på erfarenhet, bakgrund, ålder osv.
- De som bereder besluten, i allmänhet tjänsteinnehavarna, ansvarar för att de förslag som utgör grund för beslutsfattandet är lagenliga och till sitt sakinnehåll tillräckligt beredda
- Uppgifterna och ansvaret definieras i lag och förvaltningsstadga

De juridiska ramarna för uppdraget som förtroendevald

Grundlagen

- Grunderna för god förvaltning
- Offentlighet
- Tjänsteansvar

Förvaltningslagen

- Grunderna för god förvaltning
- Inledning, behandling och avgörande av förvaltningsärenden
- Omprövningsförfarande

Kommunallagen

- Kommunens organ
- Fullmäktiges och styrelsens uppgifter
- Beslutsförfarande
- Förtroendevaldas rättigheter och skyldigheter

Kommunens förvaltningsstadga

- Organens uppgifter och befogenheter
- Beslutsförfarande
- Förtroendevaldas ekonomiska förmåner

Utgångspunkt för uppdraget

- De förtroendevalda ska främja kommunens och invånarnas intressen samt sköta sitt förtroendeuppdrag med värdighet och så som uppdraget förutsätter (69 § 2 mom. i kommunallagen).
- Kommunen ska främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänsterna för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt (1 § 2 mom. i kommunallagen).

Den förtroendevalda ska (bl.a.)

- fatta politiska beslut till förmån för kommuninvånarna i ärenden som påverkar kommunens service och ekonomi
- bidra till att främja kommuninvånarnas delaktighet
- meddela eventuellt jäv och avhålla sig från beslutsfattande då opartiskheten kan äventyras
- öppet och transparent informera om kommunens verksamhet och beslut
- samarbeta med tjänsteinnehavare och andra förtroendevalda för kommunens och invånarnas bästa

Rättigheter och skyldigheter – några exempel

Skyldighet att sköta sitt
uppdrag

Tjänsteansvar, politiskt och
moraliskt ansvar

Rätt till upplysningar

Yttranderätt och
yttrandefrihet – med
begränsningar

Rätt att använda eget språk

**Gott samarbete och gott
diskussionsklimat**

Principerna för offentligt ledarskap ur den förtroendevaldas perspektiv

Kompetent

Den förtroendevalda förstår sin roll och sitt ansvar samt kan sätta upp mål och bedöma beslutsfattandet.

Etiskt

Den förtroendevalda handlar rättvist och utifrån gemensamma värderingar. Verksamheten kännetecknas av ansvar, transparens och målmedvetenhet. I verksamheten iakttas gemensamma etiska spelregler.

Lösningsorienterat

Den förtroendevalda har en uppfattning om kommunens verksamhetsmiljö och utvecklingens riktning och löser utmaningarna på ett konstruktivt sätt. Besluten baserar sig på kommunens strategier och verksamhetsplaner.

Effektfullt

Den förtroendevalda främjar kommunens och invånarnas intressen och sköter sitt förtroendeuppdrag med värdighet på det sätt som uppdraget förutsätter.

Hållbart

Den förtroendevalda beaktar beslutens långsiktiga konsekvenser för miljön, invånarna och ekonomin samt ansvarar för att kommunens strategi och planer främjar fastslagna mål.

Tillsammans

Den förtroendevalda bygger en öppen och mångsidig debattkultur och ser till att invånarna har möjlighet att delta. Den förtroendevalda samarbetar med andra förtroendevalda och tjänsteinnehavare.

Kommunens debatt- och beslutskultur

Det är acceptabelt att

- Vara av annan åsikt
- Säga sin åsikt rent ut
- I rimlig utsträckning kräva ytterligare information om de ärenden som ska avgöras
- Ändra sin åsikt

De förtroendevalda främjar en god debattkultur genom att stödja medborgardebatter och dialogmetoder – på det sättet kan man förebygga polarisering och stärka förtroendet för beslutsfattandet.

Det är inte acceptabelt att

- Anklaga andra och tvivla på deras avsikter
- Kontinuerligt kritisera beredningen
- Ljuga eller sprida rykten
- Använda osakligt språk eller uppföra sig aggressivt
- Förringa andra med miner och gester
- Fastna i gamla saker utan att vilja gå vidare
- Enbart lyssna på åsikter från den egna gruppen eller referensgruppen

En god debattkultur → god beslutskultur
→ en god beslutsförmåga → goda beslut!

**Vad anser beslutsfattarna
och kommuninvånarna?**

KOMMUN- FÖRBUNDET